

Osebe s sladkorno boleznijo najbolj ogrožajo srčno-žilne bolezni

Zveza društev diabetikov Slovenije, diabetologi in kardiologi pričakujejo uvedbo novih pristopov k zdravljenju sladkorne bolezni

Ljubljana, 14. november 2019 – Zveza društev diabetikov Slovenije je na današnji novinarski konferenci ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni poudarila pričakovanja, da se bodo tako nova zdravila kot tudi novi pristopi k zdravljenju sladkorne bolezni začeli čimprej uporabljati tudi v Sloveniji. Zaradi najnovejših dognanj v znanosti se v obravnavi sladkorne bolezni povezujejo kardiologi in diabetologi, saj osebe s sladkorno boleznijo najbolj ogrožajo srčno-žilne bolezni. Pri preprečevanju in obvladovanju sladkorne bolezni igra veliko vlogo družina, ki je osrednja tema letošnjega dne sladkorne bolezni.

Samo petina staršev prepozna znake sladkorne bolezni

Več kot polovico (po najnovejših podatkih celo do 90 odstotkov) sladkorne bolezni tipa 2 bi preprečili z enostavnimi ukrepi zdravega življenjskega sloga in tu igra izjemno vlogo družina. Zato je cilj letošnje kampanje ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni ozaveščanje o simptomih in znakih za pojav sladkorne bolezni v družini. Raziskave namreč kažejo, da bi samo petina odraslih opazila opozorilne znake sladkorne bolezni pri družinskem članu. Zato si tudi Zveza društev diabetikov Slovenija prizadeva za spodbujanje družin pri obvladovanju, skrbi, izobraževanju in preprečevanju te bolezni. »Vsakih 8 sekund zaradi sladkorne bolezni nekdo umre in posledično nekdo izgubi družinskega člana. Pomen družine za zgodnje odkrivanje in zdravljenje sladkorne bolezni je večplasten: najprej zaradi pravočasnega prepoznavanja znakov sladkorne bolezni, nato zaradi zdravega načina družinskega življenja, ki je velika spodbuda za osebe s sladkorno boleznijo, saj je podpora družine ključna. Nenazadnje pa tudi kot preventivna dejavnost za celotno družino, da živi zdravo,« je poudaril **Robert Gratton**, predsednik Zveze društev diabetikov Slovenije. Vloga družine pa je prepletena z vlogo družbe. »Slovenija je med državami, kjer pozno odkrita sladkorna bolezen tipa 1 pri otrocih in mladostnikih ponovno narašča. Bolj ko je družina v stiski, težje prepozna stisko otroka, kaj šele tako hudo bolezen kot je sladkorna. In manjša kot je vloga družine, večja je vloga družbe,« je dejal prof. dr. **Tadej Battelino**, predstojnik kliničnega oddelka za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Pediatrične klinike UKC Ljubljana.

Srčno-žilno zapleti: najhujši »morilec« sladkornih bolnikov

Po podatkih Mednarodne zveze za sladkorno bolezen (IDF) so na prvem mestu kot vzrok invalidnosti in smrti pri osebah s sladkorno boleznijo tipa 2 srčno-žilne bolezni. Osebe s sladkorno boleznijo tipa 2 kar 2- do 4-krat bolj ogrožajo smrt zaradi kapi ali srčnega napada. Zato se v obravnavi bolnikov povezujejo kardiologi in diabetologi in za osebe s sladkorno boleznijo napovedujejo velike spremembe. V prizadevanjih za boljše obvladovanje bolezni sta se povezala

tudi Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije in Zveza društev diabetikov Slovenije. »Ko ima sladkorni bolnik še druge dejavnike tveganja, to pomeni bistveno večjo ogroženost, kot če bi samo seštevali posamezne dejavnike tveganja. Zato je zelo pomembno, da sladkorni bolniki in bodoči sladkorni bolniki čimprej začnejo z ukrepi za preprečevanje sladkorne bolezni in srčno-žilnih zapletov, ki so največji »morilec« oseb s sladkorno boleznijo,« je dejal prim. **Matija Cevc**, predsednik Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije.

Obeta se bolj celostna oskrba za osebe s sladkorno boleznijo - vsaj če bodo uveljavljene nove smernice Evropskega kardiološkega (ESC) in Evropskega diabetološkega združenja (EASD) za preventivo srčno-žilne bolezni pri osebah s sladkorno boleznijo ali tveganjem zanjo. Smernice, ki temeljijo na številnih tehtnih študijah, namreč poleg nadzora glikemije narekujejo obravnavo oseb s sladkorno boleznijo na podlagi ocenjene ravni tveganja za srčno-žilne bolezni. Pri osebah s sladkorno boleznijo z velikim ali zelo velikim tveganjem srčno-žilne bolezni, ki imajo že razvito aterosklerotično srčno-žilno bolezen, srčno popuščanje ali kronično ledvično bolezen, priporočajo zdravljenje z novjšimi zdravili, ki zmanjšajo tveganje za hipoglikemije, zmanjšujejo telesno težo in tveganje za srčno-žilno bolezen.

Podobne smernice so objavili tudi ameriški kardiologi (ACC in AHA) in diabetologi. Na letošnjem kongresu evropskega kardiološkega združenja v Parizu je bilo slišati, da je ta sprememba v obravnavi oseb s sladkorno boleznijo največji dosežek na področju diabetologije po odkritju inzulina. »Če ima oseba s sladkorno boleznijo tipa 2 že znano srčno-žilno bolezen, lahko s pravilnim izborom zdravila pomembno zmanjšamo srčno-žilne dogodke in prezgodnjo smrt. Tri četrtine oseb s sladkorno boleznijo tipa 2 danes umre zaradi srčno-žilnih dogodkov in življenjska doba je lahko v povprečju krajša za 8 let. Torej moramo enako dobro zdraviti vse te dejavnike tveganja. Pravilen izbor zdravil lahko dodatno pripomore k temu, da bodo izhodi boljši,« je povedal prof. dr. **Andrej Janež**, predstojnik KO za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Interne klinike UKC Ljubljana. »Skupna vsem smernicam je primarna prepoznava bolnika, ali ima znano srčno-žilno bolezen. Če jo ima, je odločitev o izboru antidiabetične terapije nekoliko drugačna kot doslej. Dokazi so zelo trdni in mislim, da moramo v Sloveniji slediti tem postopkom. Ključna bo torej prepoznava vseh ostalih dejavnikov in treba bo izbrati zdravilo glede na bolnika. Če bolnik ne bo imel znakov srčno-žilnih bolezni, pa bomo tehtali, ali je večji problem hipoglikemija ali porast telesne teže. Glede na vse te trenutno aktualne dokaze v diabetologiji bo potrebno uvesti novejša antidiabetika v našo skupnost, kar bo kar velik izziv,« je poudaril prof. dr. Janež.

Prof. dr. **Zlatko Fras**, strokovni direktor Interne klinike UKC Ljubljana in predsednik Slovenskega združenja kardiologov, je poudaril, da ima več kot polovica vseh koronarnih bolnikov pri nas sladkorno bolezen, zato je še toliko bolj pomembno, da imamo vsa potrebna orodja za ukrepanje. Kardiologi in diabetologi poudarjajo pomen sodelovanja obeh strok, prof. dr. Fras pa je še posebno izpostavil osredotočanje zdravnikov specialistov na bolnika – namesto da bolnika pošiljamo na pot od specialista do specialista: »Oseba s sladkorno boleznijo, ki ima pridružene dejavnike tveganja in dolgotrajno sladkorno bolezen, ki je že povzročila okvare organov, je lahko ekvivalent nekomu, ki je že imel srčni infarkt – tudi ti bolniki so zaslužijo moderno terapijo, za katero je dokazano, da ne samo uravnava glikemijo, ampak tudi zmanjšuje tveganje za nastanek srčno-žilnih dogodkov.«

Bo Slovenija kos izzivu?

Ena najpomembnejših sprememb v obravnavi oseb s sladkorno boleznijo in oseb, ki jih sladkorna bolezen ogroža, je torej klasifikacija njihovih srčno-žilnih tveganj. Pred nami je velik izziv umestitve teh novih pristopov obravnave oseb s sladkorno boleznijo v slovenski prostor. Bo Slovenija kos

temu izzivu? »Do pred petimi leti smo bili lahko ponosni na dostopnost zdravil in pripomočkov za obvladovanje sladkorne bolezni v Sloveniji. Zdaj pa že približno tri leta vse bolj zaostajamo, prehiteli sta nas tako Hrvaška kot tudi recimo Črna Gora,« je poudaril prof. dr. Battelino in izpostavil predvsem omejevanje pravice do merilnikov za kontinuirano merjenje ravni krvnega sladkorja v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja. »Če zdravstvena zavarovalnica te pravice ne omogoči čim širšemu krogu, pravzaprav zapravlja denar, saj merilniki preprečujejo srčno-žilne zaplete, dializo, amputacije ipd., kar je veliko večje breme. Tudi za sladkorno bolezen tipa 2 v Sloveniji velja, da inovativna zdravila oziroma zdravila, ki imajo učinek tudi na srčno-žilne

Breme sladkorne bolezni

Strokovnjaki govorijo o epidemiji sladkorne bolezni in številčni podatki o njej se spreminjajo iz dneva v dan. Po podatkih Mednarodne zveze za sladkorno bolezen (IDF) so v letu 2018 med odraslimi odkrili kar 38 milijonov novih primerov oseb s sladkorno boleznijo. Do konca leta 2019 naj bi se s sladkorno boleznijo spopadalo 463 milijonov oseb s sladkorno boleznijo. Ker je med njimi kar 63 odstotkov oseb, mlajših od 60 let, je torej breme sladkorne bolezni za družbo ogromno. Če ne bomo takoj upoštevali slogana Čas je za akcijo, bodo številke še višje: Mednarodna zveza za sladkorno bolezen za leto 2030 napoveduje kar 578 milijonov ljudi s sladkorno boleznijo, do leta 2045 pa 700 milijonov. Zdravstveni stroški, povezani z obvladovanjem sladkorne bolezni, bodo takrat znašali vrtočlavih 845 milijard dolarjev letno!

Po najnovejših podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) je leta 2018 zdravila za obvladovanje sladkorne bolezni v Sloveniji prejemale 113.800 oseb. Ker ocenjujejo, da približno 15 odstotkov oseb obvladuje sladkorno bolezen brez zdravil (v Sloveniji okoli 20.100), še približno 15 do 25 odstotkov pa jih sploh ne ve, da ima sladkorno bolezen, lahko brez pretiravanja rečemo, da se s sladkorno boleznijo v Sloveniji spopada okoli 175.000 oseb. Večina (več kot 90 odstotkov) ima sladkorno bolezen tipa 2, od 5 do 10 odstotkov pa sladkorno bolezen tipa 1.

bolezni, bolnikom niso dostopna v skladu z evropskimi smernicami. Nujno je, da sodobna zdravila in pripomočki postanejo dostopni ljudem z vsemi tipi sladkorne bolezni. Če so to zmogle države z bistveno nižjim bruto družbenim proizvodom, zmore tudi Slovenija – vprašanje je, ali hoče,« je pribil prof. dr. Battelino in javno osebno pozval ministra za zdravje, naj posreduje pri širitvi teh pravic oseb s sladkorno boleznijo.

Priloge:

- sporočilo za medije: Novinarska konferenca ob Svetovnem dnevu sladkorne bolezni, 14. november;
- infografična predstavitev podatkov (Na voljo so tudi posamezne grafike v višji resoluciji.);
- grafični poudarki;
- fotografija z novinarske konference (od leve proti desni): Fras, Cevc, Gratton, Janež, Battelino.

* Vir: <https://worlddiabetesday.org/about/2019-theme/>

Dodatne informacije: Matjaž Kljajić, 041 213 451, komunikacije@mediade.si